

९५
६

अथ

९५
६

ग्रन्थनामः- "सामुद्रिक शास्त्रम्"

कृतनामः-

?

विषयः-

सामुद्रिकम्

Samudrik Shastram .

1221

(७)

7

श्रीगणेशाय नमः ॥ उक्तं मुद्रिकं शास्त्रं नराणां यद्युक्ता शुभे ॥ तद्दहं
 संप्रवक्ष्यामि नमो शायमुच्यते ॥ १ ॥ पूर्वमायुः परिहृत्य श्यालुष्माणो मेव च
 आयुर्हर्त्तनं नराणां च लक्ष्यते ॥ किं प्रयीजनं ॥ २ ॥ वामभोगे च नारीणां दक्षिणे
 पुनर्वसुच ॥ निर्दिष्टं च नयेषां सामुद्रं वचनं यथा ॥ ३ ॥ पंचदीर्घं चतुर्दशं
 पंचसूक्ष्मं षडुन्नतं ॥ सप्तारक्तं त्रिगभीरं त्रिविस्तीर्णं प्रशस्यते ॥ ४ ॥ बाहुनेत्रांतरे
 चैव जानुनासास्तथैव च ॥ सप्तयोरंतरं चैव पंचदीर्घं प्रशस्यते ॥ ५ ॥ ग्री
 वाप्रजनने पृष्ठं ह्रस्वजं चेत्तु पूजयेत् ॥ ह्रस्वानि यस्य चत्वारि पूजाप्राप्तेति नियमः ॥ ६ ॥
 सूक्ष्मपर्वीगुलिचैव दंताः केशा नखा स्त्वचः ॥ पंचसूक्ष्माणि येषां तु तनूनादिर्घजीविनः ॥ ७ ॥
 कक्षौ कुक्षिश्च वक्षश्च घ्राणस्कंधललाटिकाः ॥ सर्वभूतेषु निर्दिष्टं प्रशस्तेषु मुन्नतं ॥ ८ ॥
 पाणिपादतले चैव नेत्रयस्य नखानि च ॥ तालुर्जिह्वा धेनो ह्येव सप्तारक्तं चैव शुभं ॥ ९ ॥
 स्वरं सत्त्वं च नाभिर्धृतिः त्रिगभीरं प्रशस्यते ॥ नश्रीः स्यजेत्तरक्ताक्षं दीर्घकनकपिंगलं ॥ १० ॥

दीर्घबाहुं न चैश्वर्यं न नरपीरितो मुखं ॥ इह विशाले धनधान्यभोगि शिरो विशाले
 नृपपुंगवश्च ॥ कठिर्विशालो बहुपुत्रहरो विशालपादः सततं सुखी स्यात् ॥ चक्षु
 स्त्रेहेन सौभाग्यं दंतस्त्रेहेन भोजनं ॥ हृत्चारुस्त्रेहेन दुर्भास्यं पादस्त्रेहेन वाहनं ॥ १२
 अकर्मकठिणो ह्यसौ पादो न च ध्वनिको प्रलो यस्य पादौ च पाणी च सौख्यं तस्य विनिर्दिशत् ॥ १३
 दीर्घलिङ्गे दीरिद्रयं स्तूललिङ्गेन निर्धनं ॥ कूशलिङ्गेन सौभाग्यं ह्रस्वलिङ्गेन भूपतिः ॥ १४
 कनिष्ठं मुलिदेशाच्चैरेखा गच्छति तर्जनी ॥ अविच्छिन्नं तु वर्षाणां शतं प्रायुर्विनिर्दिशत् ॥ १५
 कनिष्ठं गुलिदेशाच्चैरेखा गच्छति मध्यमां ॥ अविच्छिन्नं तु वर्षाणां मशियायुर्विनिर्दिशत् ॥ १६
 रेखा चिर्वहुं भिक्कुं श्य मत्प्रायुर्धनहिनता ॥ रेखा चतुष्टयं सौख्यं बहु रेखा ही प्रता ॥ १७
 दुर्धरे रेखा भवेद्यस्य राजमान्यो भवेन्नरः ॥ लांछनं रक्तवर्णं च मनरो नृपती भवेत् ॥ १८
 अंगुष्ठोदरमध्यस्तो यवायस्य विराजते ॥ उपनृमस्य भोज्यश्च मनरः सुरवमेधते ॥ १९
 अनामिका पर्वपदोर्पदिस्थिता कणिष्ठिका वर्धेद्वातचवीवित् ॥ नवपरीतिर्विगमे च स र्त्तति स्तदा

धर्मनरबलुचास्य जीवनं ॥ २० ॥ ललाटो यस्य दृश्यते रेखा त्रयप्रानागतं ॥ पश्चिर्वर्धे च
 त्रिर्दिष्टं विशो यो देदिरेष्वके ॥ २१ ॥ आयुर्मध्याति कीर्तिश्च विक्रान्तो विनयी सुखी ॥
 अतिस्निग्धो प्रियं वक्ता मनरः स्तोक जीवनः ॥ २२ ॥ इति सामुद्रिक शास्त्रे पुरुषसामा
 न्यलक्षणानाम् ० अध्यायः ॥ १ ॥ अतः परं प्रवक्ष्यामि देहावयवलक्षणं ॥ तत्र पाद
 तलं वर्णं यथा विज्ञानं भाषितं ॥ १ ॥ अतिप्रस्वेदं सुस्निग्धं अंगुल्यो दीर्घं गामिनः ॥
 अंगुल्यो गम संयुक्ताः पादश्च विरही भवेत् ॥ २ ॥ नखे सुदीप्ति संयुक्ते मनो वैराग्यैः सह ॥
 कूर्मपृष्ठे रत्नैश्च मनरश्च नराधिपः ॥ ३ ॥ शूराकारे स्तथा भग्नैः सस्वेदः पादुरे स्तथा ॥
 रत्नैश्चैते श्रुतेः पुनश्च स्वती दुःखिता ॥ ४ ॥ अंगुष्ठौ विपुलौ येषां तेनादुःखभागिनः ॥
 क्लृप्तं विपुलं गुह्यं तेषां चाध्वनिगामिनां ॥ ५ ॥ उन्नतैश्च समैः स्निग्धैस्ते नरा सु
 खभागिनः नृते रत्नैस्तथा प्राप्ते स्ते नरा नराधिपाः ॥ ६ ॥ यस्य प्रेक्षिनी रेखा अंगुष्ठं च
 व्यतिक्रमेत् ॥ स्त्रीभोगे लभते तस्य भवेन्नान्यत्र संशयः ॥ ७ ॥ मध्यमायां तु
 र्ध्यायां नारायणो विनिर्दिशत् ॥ अनामिका तु दीर्घा तु वीर्या भोजि भवेन्नरः ॥ ८ ॥

सचरुस्वाभवेद्यत्परदारतेसहा ॥ प्रदेशनिचयास्थुक्तभार्यात्वेचकनिर्विक्ता ॥ १७
 असंगतानिहस्वानिष्पंगुलंगुल्यस्तुच ॥ अगुल्यापार्थिवोज्ञेयेसामुद्रस्वनयथा ॥ १८
 इतिसामुद्रिकशास्त्रेपदांगुलिलक्षणं ॥ अथनखजंघात्तद्वर्णप्रारभ्यते ॥ नखैश्चैतेश्च
 वक्रैश्चतन्नादुःखभोगिनः ॥ दुःखिताकुनखाज्ञेयाः कामभोगविवर्जिता ॥ २३ ॥ च
 क्रैश्चविक्रैस्सूक्ष्मैर्नखैर्द्रिरीद्रिभोगिनः ॥ महापापानिकुर्वन्तिपुनराहरितैर्नखैः ॥ २४ ॥
 इन्द्रगोपसुराकाशैर्नखैर्भवतिपार्थिवः ॥ ताःस्त्रैर्नखैःस्तथैश्वर्यगण्यपिचमानवः ॥ २५ ॥
 चतुर्लेश्चतथैश्वर्यपुष्टैःसुभगाभवत् ॥ स्मिधैर्नपरिचारकैर्नखैर्भवतिफूपति ॥ २६ ॥
 इतिहस्तपादनखलक्षणं ॥ यनाढ्योहस्वजंघाश्चराजान्वपुजंघकः ॥ दीर्घायेस्सूक्ष्म
 जंघाश्चजीवितेगजजंघिकः ॥ २७ ॥ सिंहजंघाद्याध्रजंघाधनदाः ॥ त्रिहायकाः ॥ रामयु
 क्ताचजंघाचहरिस्पत्रविष्पति ॥ २८ ॥ सृगांलसपंजंघाचलक्ष्मीस्तेषांनजायते ॥ मीनजंघा
 भवेच्छुष्मीसंत्रासेतिनसेशयः ॥ २९ ॥ स्तूलजंघाश्चसूक्ष्माश्चक्रियंभुजतिमानवः ॥
 उष्ट्रजंघानरायचनियभाग्यंविवर्जिताः ॥ काकजंघानरायचतेषांराज्यंविनिर्दिशत् ॥ ३० ॥
 इतिजंघालक्षणं ॥ एकरोमाभवद्राजाद्विरोमाधनवान्भवत् ॥ त्रिरोमापंडितः

शोकेवहरोमाहरिद्रता ॥ ३१ ॥ इतिरोमलक्षणं ॥ हंसहस्तीसमागयापुरुषाश्चनरा
 धिपः ॥ हस्तीगंमूषकाणांचगतिर्भाग्यवतांभवत् ॥ ३२ ॥ जलकल्लोकांमिनानांकाको
 लूकसमागतिः ॥ द्रव्यहानिकरापुंसोदुःखशोकभयंकरा ॥ ३३ ॥ श्रुनेच्छुमहीषाणां
 चखरशुकरयोःसमा ॥ येषांगतिःसमाख्यातातेनराभाग्यवर्जिताः ॥ ३४ ॥ इतिसामुद्रिक
 शास्त्रेसधर्मपुरुषलक्षणं ॥ दक्षिणावर्तिलिगेननराकन्याप्रजायने ॥ स्तूलप्रलट
 लिगानादुःखसर्वत्रविष्पति ॥ ३५ ॥ स्वेनधारलिगेननराभवतिपार्थिवः ॥ द्विधा ॥ न
 वंतस्पल्वहृधाताहरिद्रता ॥ ३६ ॥ मीनगंधेनशूकगंधेनपुत्रवतोभवत् ॥ दुग्धगंधेनशू
 क्रेणगवाढ्येज्जयत्सरा ॥ ३७ ॥ मधुगंधेनशूक्रेणनरिज्जयतिवल्लभे ॥ पद्मगंधे
 भवेत्पुष्पोमहगंधेनपार्थिवः ॥ ३८ ॥ लक्ष्मणगंधेनचारस्यान्मासांघेनतस्करः ॥
 व्यसविलोहागंधेननरगंधेतिदुःखिता ॥ ३९ ॥ कद्रुगंधेनशूक्रेणपुरुषोदुर्भगोभवत्
 ॥ शिरःसंप्रनगंधेनदुर्भाग्यःसभवन्नरः ॥ ४० ॥ पद्मवर्गेनशूक्रेणमनरःपार्थिवोभवत्
 ॥ आमवर्गेनशूक्रेणदेशजोभीभवन्नरः ॥ समपादौप्रतिदृश्यमहीस्पृशेतिमेहेन ॥

सयेकुः खितो नित्यं हरिरे न च विडितः ॥ ५५ ॥ समप्रसूय पवित्रस्य गुह्यमोत्पृष्टति मे
 हनं ॥ इच्छन्तं विज्ञानियात् सुखी भाग्यवान्तरः ॥ ५६ ॥ सिंहु व्याघ्रसमं यस्य
 शस्त्रं भरितं मेहनं ॥ भाग्यवान् स विज्ञानियात्थातुरागं मेहनं ॥ ५७ ॥ इति सौमि
 गाधिकारः समाप्तः ॥ प्रवालं स्निग्धं रक्तं च शोणितं यस्य देहिने ॥ राजानं तं विज्ञानिया
 देवता वन्महाबलाः ॥ ५८ ॥ यस्म्यपत्रं समं यस्य देहे भवति शोणितं ॥ ज्यायतन्
 हृद्यं न्यादुः खितश्च सदा भवेत् ॥ ५९ ॥ जंबूकं सहं यं यस्य महिषश्चाभि
 क्रुकेः स्वभावदुः खितो नित्यं धनं हि नौ न संख्यः ॥ ६० ॥ इति नृधिरलक्षणं ॥ विस्ती
 र्णचक्रिः स्निग्धश्चुमापुंसं प्रशस्यते ॥ निर्मांसश्च कठिरेणं तेन सादुः खं भागीनः
 सिंहु व्याघ्रसमायेषां कठिस्तथा न शोभना ॥ इति कठिलक्षणं ॥ मृगोदरो भवेद्यन्या
 मयूरादरा एव च ॥ गंडूकं सहं यं यस्य मनः पार्थिवं भवेत् ॥ व्याघ्रोदरोगजपति
 नराः सीकोदरो भवेत् ॥ इरुदरा प्रवरणं ॥ वर्तुलनाभिगंभीरा ॥ यस्य पुंसः प्रशस्यते
 वर्तुलनाभी विलसदादुः खं प्रदो भवेत् ॥ ६३ ॥ इति नाभिलक्षणं ॥ उभोतो

च दृढौ येषां स्तनौ स्निग्धपयोधरो ॥ तेषां सुखं च स्त्रिभोगश्च विशेषतः ॥ ६४ ॥
 उभोतो नैव स्निग्धौ वा श्लथलो च पयोधरो ॥ निर्मांसश्च कुरुषो च तेन सादुः खं भागीनः
 इति स्तनलक्षणं ॥ ६५ ॥ वास्तिर्गं हृद्यं यस्य वर्तुलं मांसं पुरितं ॥ मत्स्यं पुं कं विजानि
 यात् कुरु भोग्यं महीधिनं ॥ ६६ ॥ इति हृदयलक्षणं ॥ सिंहु हृद्यं भवेद्यस्य धनं तं
 स्पृविनिर्दिशत ॥ भूर्मपुशे भवेद् राजा धनसौ भाग्यवान्तरः ॥ ६७ ॥ इति पुषिल
 लक्षणं ॥ प्रलंबं ब्रह्मे विज्ञेयो नरः सर्व गुणान्वितः ॥ सुखं सादुः खं वेदासः पादम
 कं स्मृताः ॥ ६८ ॥ इति ब्रह्मलक्षणं ॥ यस्य मानसं मांसे रक्तं कर्मसिद्धिप्रजायेत ॥
 धनं लब्ध्या सुखं विज्ञेयो ब्रह्मपुत्रो न संख्यः ॥ ६९ ॥ तुला मन्मथवज्रं च कर्मधेतु
 दृश्यते ॥ वाति लंपवसते तत्र पुनः पश्य न संख्यः ॥ ७० ॥ यस्म्यं वायुं दिवा च्छं कोशाणा
 रं च दृश्यते ॥ नरस्यापि करे यस्य इच्छरश्च स उच्यते ॥ ७१ ॥ चंद्राकारो वृजाको
 खड्गाकारश्च दृश्यते ॥ सर्वविद्या प्रधानं बुद्धिमांश्च भवेन्नरः ॥ ७२ ॥

शूलबाणं किंतयस्य सर्वधर्मेश्वरो भवेत् ॥ यस्य धर्मो न च देवता गुरुजनं
 ओकेषं कुंडलं च ॥ यस्य पाणितले भवेत् ॥ तस्य राजपतिर्निर्दिष्टं सापुत्रं स्वस्य या ॥
 ७३ ॥ नृसोवायदिवाशक्तिं करमधो नुदश्यते ॥ अमासंत विजानिया धनवंते
 महाधीपं ॥ ७४ ॥ सुखीनं सुभगं वापि आशासौ सुखनिधिः ॥ सकरोति यदा
 नैव यदि खिन्ना सुवर्णया ॥ ७५ ॥ केनिष्ठा मूलं ररवाया मतीति वती ररवा
 तावंतो महि लास्य स्त्रियस्मावनिता प्रिया ॥ ७६ ॥ उधिरवात्रयं यस्य कामधे
 तुदश्यते ॥ नानाभोगसमाप्तिनः सामुद्रं च वनं यथा ॥ ७७ ॥ इति वरलक्षणं ॥
 ग्रीवातु चर्तुत्वा यस्य पूर्णं भ्रमं समाभवेत् ॥ पार्थिवं विज्ञेयो ॥ धनं धान्यं समृद्धि
 मान् ॥ ७८ ॥ दीर्घग्रीवा शिखी ग्रीवा बक ग्रीवा तथैव च ॥ काक ग्रीवा च येषां तु तेना
 भाग्यवर्जिता ॥ ७९ ॥ इति ग्रीवालक्षणं ॥ वृषस्कंधो गजस्कंधः केदली स्कंध एव च
 सर्वे स्ते पार्थिवो ज्ञेयो महाभोगी महाधीनी ॥ ८० ॥ इति स्कंधलक्षणं ॥ चंद्रवी
 षोपमं वल्कं धर्मशालं सदा भवेत् ॥ नराकरालवल्कं धर्महिना प्रकीर्तिताः ॥ ८१

हाय वल्कं नरायेतु सदा हारिद्रभाषिणः इति मुखलक्षणं ॥ यस्य गोलोचनं पूर्णं
 पद्मपत्रं समं प्रभो भोगवांश्च नश्येव सर्ववीर्यं धिस्मृतं ॥ ८२ ॥ सीक्या प्रगजे
 द्वाणं कपोलसदृशौ यत् ॥ चंद्र उवाश्च जायते लघुं भोगी भवेन्नरः इति गललक्षणं
 ताम्रधरो नरपती र्वल्कोऽथ दुःखिता स्थूलोऽथ दारिद्र्योऽथान्नरो सतदुःखिता च
 इसोऽथ पुष्पलक्षणं ॥ कुहं पुष्पं प्रतिभाशेतां भूपत्यः सतः रुद्रवान् नरदंताश्च
 नीक्षतेऽथ वृषादिताः ॥ ८५ ॥ हस्तिदंता महादंता स्थूलदंता गुणान्विता ॥ कराल
 विलान् नक्षत्रनादुःखजीविनः ॥ ८६ ॥ दोत्रिंशद्वर्षे नराजा केचिदंश्च भोगवान्
 त्रिंशदंश्च नैर्यस्तु दुःखितो देवाभोगीनः ॥ ८७ ॥ इति दंतलक्षणं ॥ लघुजीके भवे
 दासः सनरादुःखितः सदा ॥ श्यामयश्च जीकोच सनवे स्यापक्रमकः ॥ ८८ ॥ पद्म
 पत्रं समारता विद्यालक्ष्मी समाप्नुयात् ॥ स्थूलजिकं सदा वेषांते नराः कुरभाषिणः
 श्वेतजीकं नरायेतु शोचन् वारविवर्जितः ॥ ८९ ॥ इति जीकलक्षणं ॥ हस्ततातुर्न
 रायस्तु भवेच्च कुलनाशकः ॥ पद्मसंकाशरक्ता च तस्य श्रीः सर्वतो मुखी ॥ ९० ॥

श्वेततलुनेरोयस्तुधिनभोक्तानसंशयः ॥ छस्पतालुभवेद्यस्तुसबलीनृपतीभवत
 ७२ ॥ पीततलुनेरोयस्तुसमवेन्नराधीयः ॥ योषिद्वेगिचोन्नमोगिसासुखंयौने
 यथा ७३ ॥ इतितालुलक्षणं ॥ हंसस्वरनरोयस्तुधिनवाम्भवेन्नरः ॥ कौचकस्तुरी
 यच जायतेपापकीरणः इतिस्वरलक्षणं ॥ पार्थिवशूकनासाश्वदीर्घनासाश्वप्राणिनः
 ५ रुस्वननासानरायेचधर्मशीलुविवर्जितः ॥ हस्तिनासासमायचपीतनासाश्वयन्ताः
 जनानांवल्लुप्रोवेयासामुद्रंक्चनंयथा ॥ स्थूलनासानरोयस्तुनीर्धनस्तुसदाभवत
 यथावकाचदीर्घाचनशिकामुखमधिगतातेसर्वदुःखिताज्ञेया नीर्धनाअपिवेनाः ॥ ७७ ५
 शीतगसिकलक्षणं ॥ रक्ताश्वधिनवतंश्वआप्राक्षादुःखितनराः श्वाप्राणः कुंकुमाक्षि
 स्वश्वमुगाष्टाः सुखश्रेणिनः ७८ ॥ विलासाः नरायेचभवतिपुरुषाधमाः मयूरसह
 शाष्टाश्रितेनरेमधिप्राप्तता ॥ ९१ ॥ इतिनेत्रलक्षणं ॥ ललाटेद्वयेचंद्रेणभवेच्चपृथ्वीपतिः
 वीपुल्लनललाटेन वीह्यावाम्भवेन्नरः ॥ १०० ॥ अग्रेनैवल्ललाटेणचाशायुजायते
 नरः ॥ उन्नतेणललाटेण धनाढ्यस्तुभवेन्नरः ॥ १०१ ॥ विग्रेनललाटेन

दुःखितोजर्जरोभवत् ॥ २ ॥ परकर्मरतेनियं सदाप्राप्नोतिब्रंघिनं ॥ त्रिशूलं वज्रं च
 पिललाटेयस्यदृश्यते ॥ इभ्रंतंवीजानीयात्समहाजनवल्लभं ॥ ३ ॥ इति ललाटलक्षणं
 कुठिलैः स्यादितैरहैः स्थूलैर्केशैश्चतस्करः ॥ दुःखितः पुरुषो ज्ञेयो दुग्धपाण्डितवान्भवत् ॥ ४
 यथाचरीरलाकेशः सिग्धो मम संनिभः ॥ मधुवर्णश्च तपांश्चैस्त्रिभोगात्राभुवंतिही ॥ ५
 इति सामुद्रिकदिकशास्त्रे पुरुषकेशलक्षणं ॥ पुनवल्लक्षणं समाप्तं ॥ अथस्त्रीलक्षणं
 प्राप्तं ॥ मातरं पीतं वा विदेकश्चातरं तथा ॥ अतरं नृपातेन सिलक्षणे रक्षिता चया ॥ ६
 शिरसाहोपीरक्षेत अंगुल्यश्च न स्वास्तथा पाणिरेखाश्च जंघाश्च कर्निर्भीक्ष्ण्येव च ॥
 उज्ज्वोदरपृष्ठे च स्मौकलैस्तथेव च ॥ रोमराजीः स्वरोवर्णो श्रीवलासा तथेव च ॥ २१
 गतं सर्वपरिहृतकन्यायावरणे पिव ॥ पादांगुल्योभूमीसमासाकं न्याग्रहमंडनी
 अंगुली चोष्ठीकायस्यास्थूलपादप्रदेशीनी कुमारं रमते जयं यो वने वैवका कथाः ॥
 यस्या उन्नतपादे च शीला पादे ह्रीद्रता ॥ दीर्घपादतया किं ह्यसमपादाशुशोभना ॥
 अंगुशो महीषाकतो बंधूना कलह प्रीत्य ॥ समांगुशकुयानती सानासी मुरव मेधते ॥ १२ ॥

Cham

इतिस्त्रीपादांगुलिलक्षणं ॥ श्रीनौस्तनौचस्त्रिग्यौचसहासमविवर्जितौ ॥ हस्तौ
 नासावजंघेचयस्याः सस्त्रुल मेसुखं ॥ १३ ॥ रोमाणिस्त्रिग्यौचवर्णनिनामोचत्रि
 तिष्ठता ॥ नरेन्द्रस्यचसानरिभवसेवनसंशयः ॥ १४ ॥ कर्मपुष्टं भाग्यस्याः १५
 स्त्रिग्यं सुशोभनं ॥ धनधान्यवतीसानुपुनः पुनं प्रसूयती ॥ १५ ॥ निर्मासीवैश्वार्थ
 चयोनीषुष्कतथाकृशतैथैकैरैतारिद्र्यदुःखमाप्नोतिहोत्रोग्यंचविनिहि
 शेत् ॥ १६ ॥ पुनतेदस्त्रिग्यौचत्रयपुनप्रहायनी ॥ वारोभतभगानेचचक्रंन्याः
 सापिप्रसूयते ॥ १७ ॥ गंभिरनाभियानर्त्तरीनीयोत्सवसुखाभवत् ॥ सभास
 लम्बस्त्रिग्यं च साप्रियाशोभनास्मृता ॥ १८ ॥ स्त्रुलनाभिश्चयस्यास्तुनि
 र्मासदुःखस्मृता ॥ इतिस्त्रीनाजिलक्षणं ॥ १९ ॥ स्तनौचसुहृदौयस्याः पा
 नोन्नतयुगौसमोसमासनौचास्त्रिग्यौचसाप्रियाशोभनास्मृता ॥ २० ॥
 स्तनौचश्लथलौयस्याः दृश्येतेवीरलेल्लघु ॥ निर्मासोन्युनास्त्रिग्यौचसाप्रिया
 नाविशोभना ॥ २१ ॥ इतिस्त्रीस्तनलक्षणं ॥ रक्तजीकानुयानाशोभनाती

व
 द

सुखप्रधते ॥ लघुजीकौदीर्घजीकौसानारिमधमास्मृता ॥ २२ ॥ श्वेतायामनये
 न्मृत्यंमलिनायाधिनक्षयं ॥ जनतेकलुहंश्यामावंशयोरोपिनिहिशेत् ॥ २३ ॥ इतिस्त्री
 कालक्षणं ॥ श्वेतेनातालुनाहसीदुःखितावस्थातालुना ॥ हरितःस्त्रिग्यौचस्तालुय
 स्याः सुशोभना ॥ इतिस्त्रितालुलक्षणं ॥ २४ ॥ दीर्घेणनासिकाग्रेणनारिभवतीकोपिनी ॥
 तस्वेनतुभवेहसीपरकर्मपरास्मृता ॥ २५ ॥ लुशीतनासीकायस्यावैधमंसात्नगच्छती ॥
 आतिहृद्योनीविस्तिर्णयानरिसुखमेधते ॥ २६ ॥ इतिस्त्रीनसिकालुक्षणं ॥ पीमंनत्रा
 भवेन्नारीसहस्रप्रियभाषिणी ॥ दुःशीलसान्वविज्ञयावैधमंजायते पुनः ॥ २७ ॥
 वीशालुनेत्रायानारिभावेहृदमंडनी ॥ रक्तनेत्राचयानारिभावेहृदचरिणी ॥ २८ ॥
 इतिनेत्रलक्षणं ॥ यस्यास्त्रीलीप्रलवानिललुठमुदरवृद्धि ॥ त्रयंप्रार्थतेसापि
 स्वसारदेवरंयति ॥ २९ ॥ ललाटमगुल्यस्याशरीरेरामवर्जितं ॥ नीर्मलंसुसमंदीर्घ
 मायुःसौख्यप्रदंसदा ॥ ३० ॥ स्त्रुलकेशापतिहंतीस्त्रिग्यौचसुशोभना ॥ यस्याः

+

+

✓

॥ इति सामुद्रिकलक्षणसमाप्तः ॥

+

✓

98
6